

EKONOMİK GELİŞMELER

(Nisan - 1999)

Devlet Planlama Teşkilatı Süreli Yayınlar	ekonomik gelişmeler, nisan 1999
<p>I. GSMH Büyümesi II. Üretim ve Kapasite Kullanım Oranları III. Ödemeler Dengesi IV. Konsolide Bütçe V. Mali Piyasalarda Gelişmeler VI. Fiyat Gelişmeleri</p> <p>Kronolojik Ekonomik Gelişmeler, Mart 1998</p>	<p>Ek tablolar</p> <p>Başlıca Ekonomik Göstergeler</p> <p>Temel Ekonomik Göstergeler</p>
<p>Aylık olarak hazırlanan bu döküman 9 Nisan 1999 tarihi itibarıyla yayınlanmış olan en son veriler çerçevesinde ekonomik gelişmeler hakkında özet bir değerlendirme sunmak amacını taşımaktadır. Ekonomik konjonktüre ilişkin daha detaylı değerlendirmeler DPT tarafından yılda dört kez yayınlanan "Konjonktür Değerlendirme Raporu"nda sunulmaktadır.</p>	

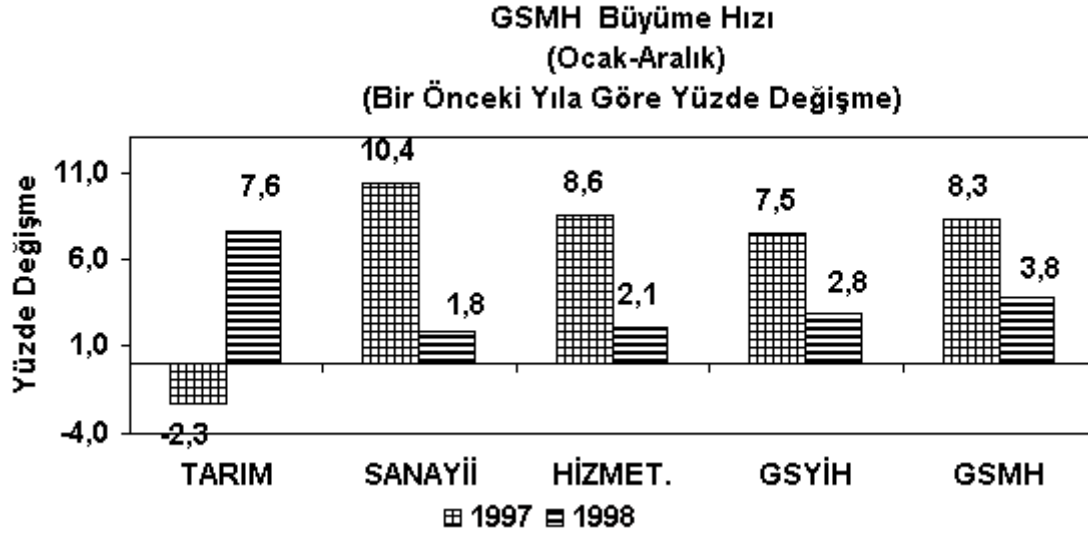
I. GSMH Büyümesi:

GSMH 1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 9,2, ikinci çeyreğinde yüzde 4,4, üçüncü çeyreğinde yüzde 2,4 ve son çeyreğinde 0,7 oranında artmıştır. Böylece, yılın tamamında GSMH büyüme hızı yüzde 3,8 olarak gerçekleşmiştir. 1998 yılında GSYİH artış hızı ise yüzde 2,8 olmuştur. Sektörler itibarıyla büyüme hızı tarımda yüzde 7,6, sanayide yüzde 1,8, hizmetlerde ise yüzde 2,1 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Sanayi katma değeri 1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 9,1, ikinci çeyreğinde yüzde 2,9, üçüncü çeyreğinde yüzde 1,9 oranında artış kaydetmiş, yılın son çeyreğinde ise yüzde 5,4 oranında azalmıştır. Sanayi sektörü büyüme hızındaki yavaşlama esas olarak özel imalat sanayi üretiminde yılın üçüncü çeyreğinde başlayan ve yılın son çeyreğinde daha da derinleşen üretim gerilemesinden kaynaklanmıştır. Özel imalat sanayi üretimindeki bu gelişmede gıda, tekstil, kimya ve makina teçhizat sektörleri üretiminde özellikle yılın ikinci yarısında bir önceki yılın aynı dönemine göre gözlenen daralma ve yavaşlamalar etkili olmuştur.

1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 9,1 olan hizmetler sektörü katma değer artış hızı daha sonra azalarak ikinci çeyrekte yüzde 2,8, üçüncü çeyrekte ise yüzde 0,7'ye kadar gerilemiştir. Yılın son çeyreğinde ise hizmetler sektörü katma değeri bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 2,3 oranında azalmıştır. Bu gelişmede, sanayi üretimi ve ithalattaki gerilemenin de etkisiyle ticaret sektöründeki katma değer artış hızının yılın son çeyreğinde yüzde 5,3 oranında düşmesi rol oynamıştır. Ayrıca, inşaat sektöründeki durğunluğun sürmesi hizmetler sektörünü olumsuz yönde etkilemiştir.

Yılın ilk çeyreğinde yüzde 0,6 ve ikinci çeyreğinde yüzde 4,1 olan tarım katma değerindeki artış hızı, üçüncü çeyrekte yüzde 6,6 olmuş, yılın son çeyreğinde ise yüzde 16,5'e yükselmiştir. Yılın ikinci yarısında tarımsal üretimde gerçekleşen bu hızlı artışta bitkisel üretimin hububat, sebzeler ve meyveler alt gruplarındaki üretim artışları belirleyici olmuştur. 1998 yılının tamamında hayvancılık sektörü üretiminde ise bir önceki yıla göre gerileme yaşanmıştır.

Harcama yöntemi ile hesaplanan GSYİH sonuçlarına göre, 1998 yılında özel tüketim harcamaları bir önceki yıldaki seviyesinde kalmıştır. Özel tüketim harcamalarında yılın ikinci çeyreğinden itibaren ortaya çıkan durgunluk yılın son çeyreğinde daha da artmış ve bu dönemde özel tüketim harcamaları yüzde 6,5 oranında azalmıştır. Yılın son çeyreğindeki bu daralma dayanıklı ve yarı dayanıklı tüketim malları tüketimindeki sırasıyla yüzde 12,7 ve 21,8'lik azalmadan kaynaklanmıştır. Yılın tamamı itibarıyla alt harcama gruplarına bakıldığında gıda harcamalarının bir önceki yıl seviyesinde kaldığı, dayanıklı tüketim malları harcamalarının yüzde 0,3, yarı dayanıklı tüketim mallarına yönelik harcamaların ise yüzde 4,6 oranında daraldığı görülmektedir. 1998 yılında enerji, ulaştırma ve haberleşme hizmetlerine yönelik harcamalarda ise yüzde 5,3 oranında artış kaydedilmiştir.

1998 yılında kamu tüketimi yüzde 5,0 oranında artış kaydetmiştir. Kamu tüketimindeki bu artışta diğer cari harcamalarda özellikle yılın ilk yarısında gözlenen yüksek oranlı artış etkili olmuştur.

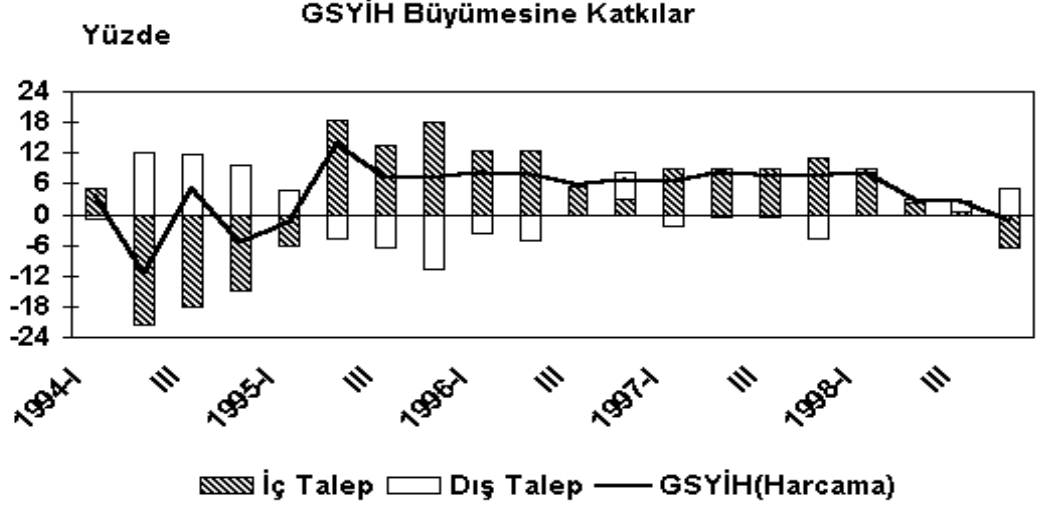
1998 yılında toplam sabit sermaye yatırımları yüzde 2,4 oranında azalmıştır. 1998 yılında kamu sabit sermaye yatırımları yüzde 15,1 oranında artarken, özel sabit sermaye yatırımları yüzde 6,7 oranında gerilemiştir. Özel sektör yatırımlarındaki bu daralmada, 1998 yılının tamamında yaşanan konut yatırımlarındaki düşüşe ilave olarak, yılın üçüncü çeyreğinden itibaren gerilemeye başlayan makina teçhizat yatırımlarının yılın son çeyreğinde yüzde 37,2 oranında azalması etkili olmuştur.

Bu gelişmeler sonucunda 1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 8,3 oranında artan toplam nihai yurtiçi talep yılın ikinci çeyreğinden itibaren duraklama göstermiş yılın son çeyreğinde nihai talepteki azalma yüzde 6,7'ye ulaşmıştır. Yılın tamamında toplam nihai yurtiçi talepteki azalma yüzde 0,3 olarak kaydedilmiştir.

Yılın ikinci çeyreğinden itibaren nihai yurtiçi talepteki daralmaya paralel olarak stoklara yapılan ilavelerde artış göstermiştir. Nitekim, 1998 yılında stok değişiminin GSYİH büyümesine katkısı pozitif 1,1 puan olarak gerçekleşmiştir. Bu gelişmeler sonucunda 1998 yılında toplam yurt içi talep artışı yüzde 0,7 olmuştur.

1998 yılında uygulanan ekonomik program faiz dışı bütçe fazlasının artırılarak enflasyonun düşürülmesinin sağlanmasını ve dolayısıyla ekonominin soğutulmasını öngörmektedir. Buna bağlı olarak yılın ikinci yarısında üretim ve yurtiçi talepte yavaşlama beklenmekteydi. Bununla birlikte, Rusya krizinin etkisiyle yurtdışı talepteki gerileme, finansman imkanlarındaki daralma ve finansman maliyetlerindeki yükseliş üretim ve talepteki daralmayı yılın ikinci yarısında hızlandırmıştır.

1998 yılında net mal ve hizmet ihracatının GSYİH büyümesine katkısı ilk çeyrekte 0,7, ikinci çeyrekte 0,9, üçüncü çeyrekte 1,8 puan olmuş ve yılın son çeyreğinde 5 puana yükselmiştir. Yılın son çeyreğindeki bu gelişmede ithalattaki daralmanın ihracattaki düşüşün önemli ölçüde üzerinde olması ve diğer görünmeyen mal ve hizmet gelirlerindeki yüksek oranlı artışlar etkili olmuştur.

II. Üretim ve Kapasite Kullanım Oranları:

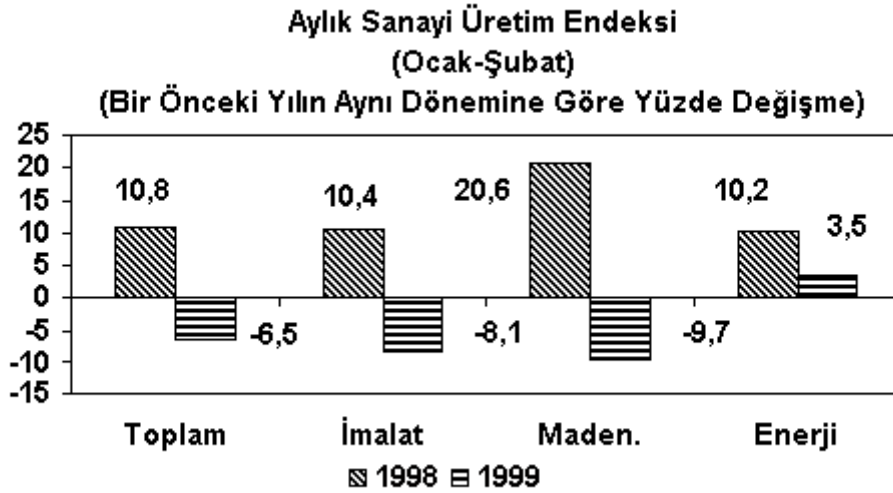
1998 yılında iç ve dış talepteki yavaşlamanın sanayi sektörü üzerindeki etkisi daha da belirgin bir biçimde gözlenmiştir. Üç aylık sanayi üretim endeksi verilerine göre toplam sanayi üretimi artış hızı 1998 yılının ilk çeyreğinde yüzde 10, ikinci çeyreğinde yüzde 3,1, üçüncü çeyreğinde de yüzde 0,9 olmuş, dördüncü çeyrekte ise sanayi üretimi yüzde 5,1 oranında gerilemiştir.

1998 yılının son çeyreğinde sanayi üretiminde gözlenen daralma özel imalat sanayi üretimindeki yüzde 9,5'lik azalmadan kaynaklanmıştır. Alt sektörler itibariyle bakıldığında yılın son çeyreğinde özel imalat sanayi üretimindeki ciddi daralmanın tekstil, gıda, kimya, ana metal ve makina teçhizat sektörlerinden kaynaklandığı görülmektedir.

Böylece, 1998 yılının tamamı itibariyle, toplam sanayi üretimi artış hızı 1997 yılına göre 9,7 puan azalarak yüzde 1,8 olmuştur. Bu yılda sanayi üretimi artış hızı kamu kesiminde yüzde 5,0, özel kesimde ise yüzde 0,4 seviyesinde gerçekleşmiştir. Kamu imalat sanayi üretimi artış hızının geçen yılki seviyesinin 0,4 puan üzerine çıkarak yüzde 3'e ulaşmasına rağmen kamu sektörü içinde yer alan bazı alt sektörlerde dikkat çekici daralmalar gözlenmiştir. Bu sektörler tekstil, orman ürünleri, taş-toprak ve ana metal sanayiidir.

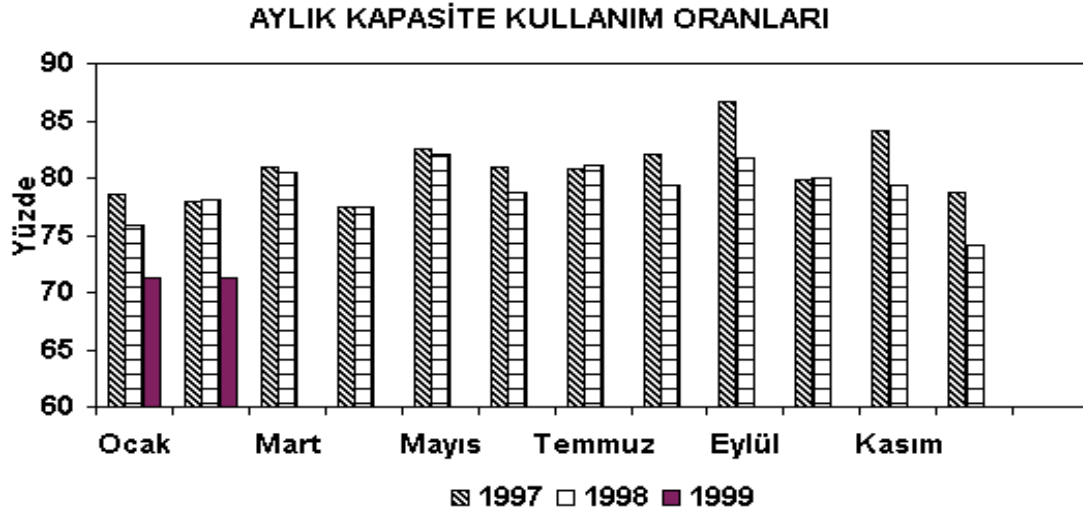
Aylık sanayi üretim endeksi verilerine göre, sanayi sektöründe 1998 yılının Ekim ayında başlayan daralma 1999 yılının ilk aylarında da devam etmiştir. Ocak ayında yüzde 8 oranında azalan sanayi üretimi Şubat ayında yüzde 4 oranında gerilemiştir. Şubat ayında imalat sanayi üretimindeki düşüş ise yüzde 5 olmuştur. Söz konusu ayda imalat sanayi üretiminde gözlenen azalma özellikle tekstil üretimindeki yüzde 30,8 oranındaki düşüşten kaynaklanmıştır.

Böylece Ocak-Şubat dönemi itibariyle sanayi üretimi yüzde 6,5 ve imalat sanayi üretimi de yüzde 8,1 oranında gerilemiştir. İmalat sanayi üretimindeki daralma esas olarak tekstil ve makina sanayi alt sektörlerinden kaynaklanmıştır.

Üç aylık imalat sanayi eğilim anketi sonuçlarına göre, imalat sanayi kapasite kullanım oranı 1998 yılının son çeyreğinde yüzde 75,1 olmuştur. Bu dönemde kapasite kullanım oranı özel sektörde yüzde 70,5, kamu sektöründe ise yüzde 85,1 olarak gerçekleşmiştir. Özel sektör kapasite kullanım oranında 1997 yılının son çeyreğine göre gözlenen 5,2 puanlık düşüş büyük ölçüde gıda, tekstil, makina ve taş-toprak sanayi alt gruplarından kaynaklanmıştır. Böylece, 1998 yılının tamamında imalat sanayi kapasite kullanım oranı yüzde 76,6 olarak gerçekleşmiştir. Bu oran bir önceki yılda yüzde 79,4 idi. Kapasite kullanım oranındaki düşüşün kaynağı esas olarak özel sektördür. Nitekim, 1998 yılında kamu kesimi kapasite kullanım oranı bir önceki yılda yüzde 81 olan seviyesini korurken özel sektör kapasite kullanım oranı yüzde 78,7'den yüzde 74,6'ya gerilemiştir. Özel sektör kapasite kullanım oranındaki düşmede özellikle yılın ikinci yarısında gıda, tekstil, makina ve taş-toprak sanayi alt grupları kapasite kullanım oranlarındaki azalma belirleyici olmuştur.

Aylık İmalat Sanayi Eğilim Anketi sonuçlarına göre, 1999 yılının Şubat ayında kapasite kullanım oranı geçen yılın aynı ayındaki seviyesinin 6,8 puan altında kalarak yüzde 71,3 olmuştur. İmalat sanayi kapasite kullanım oranında gözlenen bu düşüş özel imalat sanayinden kaynaklanmıştır. Özel imalat sanayinde 1998 yılının ikinci yarısından itibaren başlayan ve yılın son aylarında giderek güçlenen kapasite kullanım oranındaki azalma eğilimi 1999 yılının ilk aylarında da devam etmiştir. Şubat ayında özel imalat sanayi kapasite kullanım oranı geçen yılın aynı ayındaki yüzde 78'lik seviyesinden yüzde 68'e düşmüştür. Özel sektör kapasite kullanım oranında gözlenen bu düşmede makina ve taş-toprak sanayi alt grupları belirleyici olmuştur. Şubat ayında kamu kesimi kapasite kullanım oranı da 2,5 puan azalarak yüzde 75,8 olarak gerçekleşmiştir.

III. Ödemeler Dengesi:

1998 yılında ihracat bir önceki yıla göre yüzde 2,4 oranında artarak 26,9 milyar dolar olmuştur. 1998 yılında nominal ihracat artışının düşük kalmasında büyük ölçüde dış talepteki olumsuz gelişmeler ve ihracat fiyatlarında gözlenen yüksek oranlı düşüşler etkili olmuştur.

1998 yılında ihracat fiyatları bir önceki yıla göre yüzde 4,0 oranında gerilemiştir. Böylece 1998 yılında reel ihracat artışı yüzde 6,4 olarak gerçekleşmiştir.

1998 yılında bavul ticareti yüzde 36,9 oranında azalarak 3,7 milyar dolara gerilemiştir. Özellikle, Rusya krizinin etkisiyle bavul ticareti yılın ikinci yarısında yüzde 54,3 oranında gerileme göstermiştir.

1998 yılının son çeyreğinde başlayan ihracattaki azalma eğilimi 1999 yılının Ocak ayında daha belirgin hale gelmiştir. Söz konusu ayda ihracat yüzde 19,2 oranında gerilemiştir. Ocak ayında sektörler itibarıyla gelişmelere bakıldığında, ihracatın imalat sanayii ürünlerinde yüzde 18,7, tarım ürünlerinde yüzde 19,1 ve madencilik ve taşocakçılığı ürünlerinde de yüzde 52 oranında gerilediği görülmektedir.

İhracatçı Birliklerinin kayıtlarına göre ise ihracat 1999 yılı Ocak-Mart döneminde geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5,9 azalarak 6,5 milyar dolara gerilemiştir.

1998 yılında toplam ithalat bir önceki yıla göre yüzde 5,4 oranında azalarak 45,9 milyar dolar olmuştur.

1998 yılında dolar cinsinden ithalat fiyatları bir önceki yıla göre yüzde 4,1 oranında gerilemiş, reel ithalattaki düşüş ise yüzde 1,4 olmuştur.

1999 Ocak ayında ithalattaki azalma eğilimi daha belirgin hale gelmiş ve bu ayda ithalat yüzde 29,9 oranında azalmıştır. Ocak ayında tüketim malları ithalatı yüzde 23,6, yatırım malları ithalatı yüzde 28,5, ara malları ithalatı ise yüzde 31,4 oranında gerilemiştir.

Bu gelişmeler sonucunda, 1998 yılında dış ticaret açığı (İhracat-İthalat (CIF)) bir önceki yıla göre yüzde 14,6 oranında azalarak 19 milyar dolar olmuştur. Aynı yılda ihracatın ithalatı karşılama oranı da yüzde 54,1'den yüzde 58,6'ya yükselmiştir.

1999 yılı Ocak ayında ise dış ticaret açığı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 55,7 oranında azalarak 404 milyon dolara gerilemiştir. Bu ayda İhracatın ithalatı karşılama oranı da geçen yıl yüzde 70,6 olan

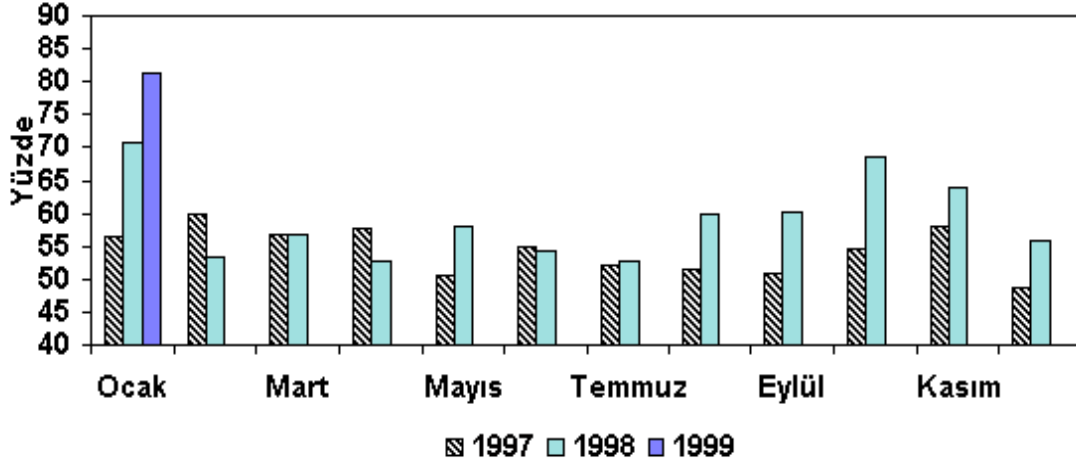
seviyesinden bu yıl yüzde 81,4'e yükselmiştir.

Tablo: III.11 Dış Ticaret Açığı(Milyon Dolar)

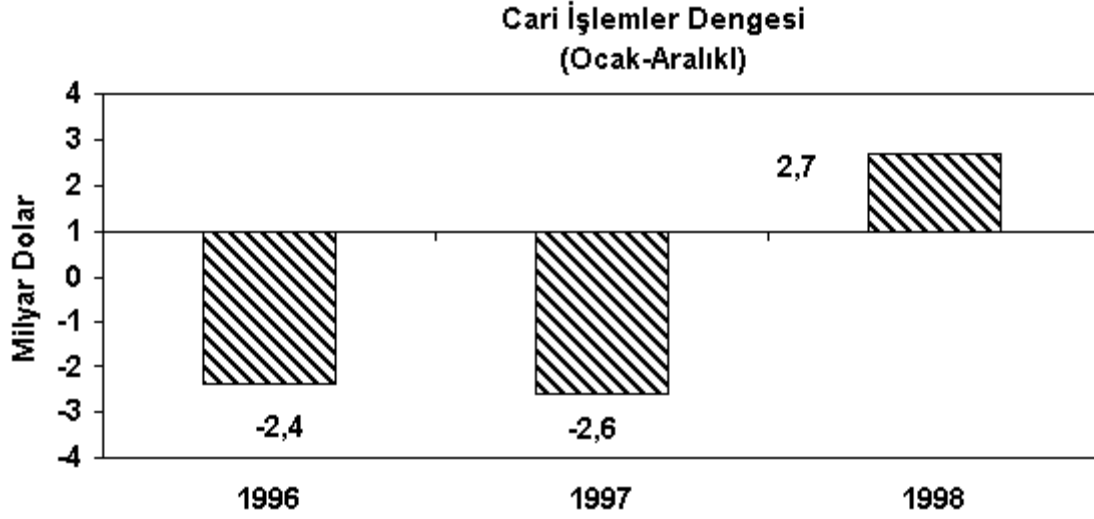
	1997	1998	Ocak	
			1998	1999
TOPLAM	22.298	19.040	912	404
AB Ülkeleri	12.622	10.654	407	92
Asya Ülkeleri(*)	1.378	1.990	89	56
BDT Ülkeleri	103	1.063	36	118
Diğer Ülkeler	8.195	5.333	380	138

(*) Japonya ve G.Kore hariç

İHRACATIN İTHALATI KARŞILAMA ORANI

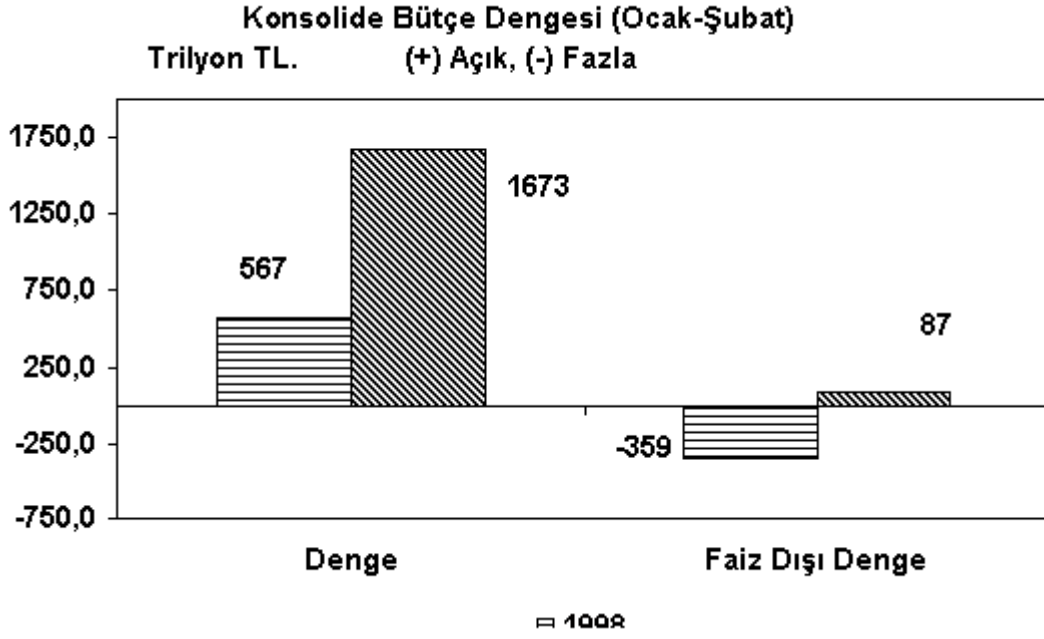
1998 yılında turizm gelirleri geçen yılki seviyesinde kalırken, diğer görünmeyen mal ve hizmet gelirlerinde yüzde 25 civarında bir artış sağlanmıştır. Bu gelişmede döviz tevdiat hesaplarından Türk Lirası karşılığı çözümlerdeki artış belirleyici olmuştur. Yine 1998 yılında işçi gelirleri de artış eğilimini korumuş ve bir önceki yıla göre yüzde 30 oranında artarak 5,4 milyar dolar olmuştur. Böylece, 1997 yılında 2,6 milyar dolar açık veren bavul ticareti dahil cari işlemler dengesi, 1998 yılında 2,7 milyar dolar fazla vermiştir.

1997 yılı sonunda 18,4 milyar dolar olan ve Nisan ayından itibaren hızlı bir artış gösteren Merkez Bankası uluslararası rezervleri, Ağustos ayının ikinci yarısından itibaren azalma eğilimine girerek 31 Aralık 1998 itibariyle 19,7 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Resmi rezervler 1999 yılı Mart sonu itibariyle 21,1 milyar dolara ulaşmış bulunmaktadır.

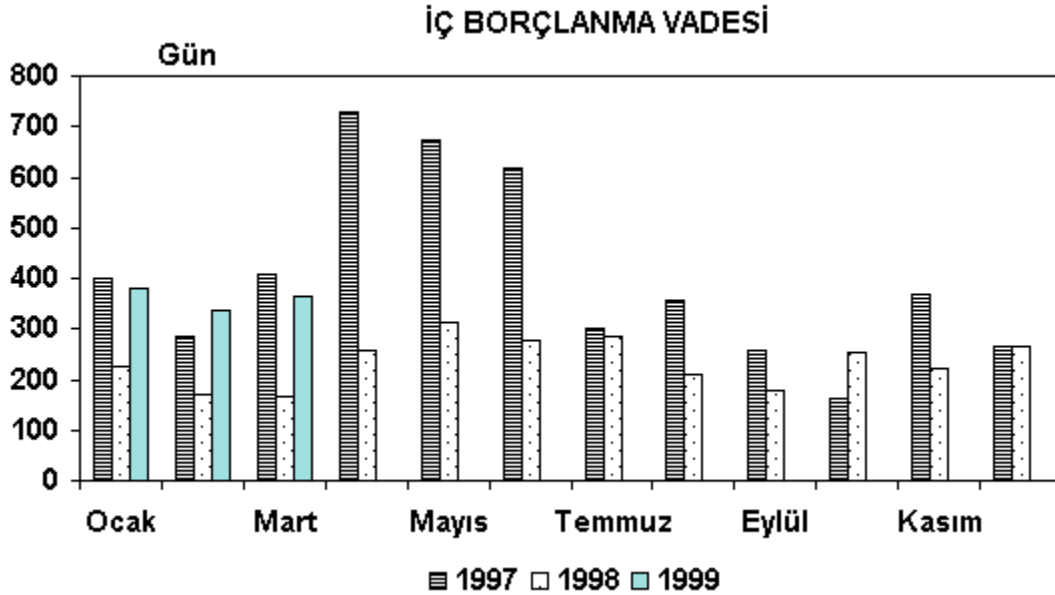
IV. Konsolide Bütçe:

Maliye Bakanlığının açıkladığı verilere göre 1998 yılında Konsolide Bütçe gelirleri yüzde 104,4 oranında artarak 11.888 trilyon lira, giderleri ise yüzde 93,6 oranında artarak 15.585 trilyon lira olmuştur. Bunun sonucunda 1998 yılında Konsolide Bütçe açığı 3.698 trilyon lira, nakit açığı ise 3.809 trilyon lira olarak gerçekleşmiştir. Bir önceki yılda Konsolide Bütçe açığı 2.235 trilyon lira, nakit açığı ise 2.215 trilyon lira idi. 1997 yılında 43 trilyon lira olan Faiz Dışı Bütçe Fazlası, 1998 yılında 2.479 trilyon lira olarak gerçekleşmiştir.

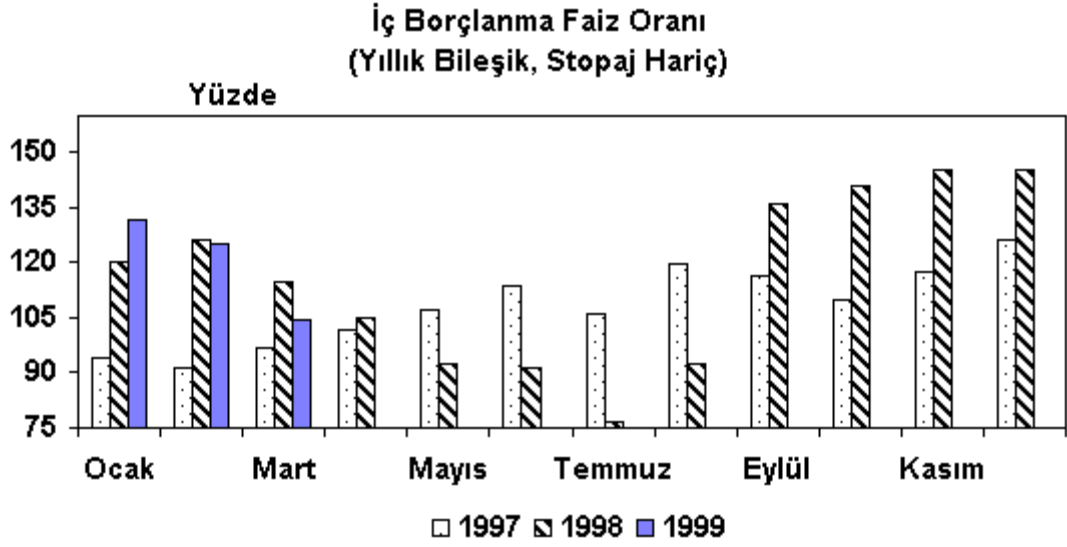
1999 yılının Ocak-Şubat döneminde Konsolide Bütçe harcamaları 3.647 trilyon lira, gelirleri ise 1.974 trilyon lira olarak gerçekleşmiş ve bütçe açığı 1.673 trilyon lira, faiz dışı açık ise 87 trilyon lira olmuştur.

Hazine Müsteşarlığının geçici verilerine göre 1999 yılı Ocak-Mart döneminde nakit bazda 2.787 trilyon lira gelir elde edilirken, 5.452 trilyon lira da harcama yapılmıştır. Bunun sonucunda bu dönemde Konsolide Bütçe nakit açığı 2.665 trilyon lira, faiz dışı bütçe açığı ise 322 trilyon lira olarak gerçekleşmiştir.

İç borçlanma vadesi 1999 yılı Ocak ayında 382 gün, Şubat ayında 338 gün ve Mart ayında 363 gün olarak gerçekleşirken, söz konusu dönemde iç borçlanma faiz oranları (yıllık bileşik) sürekli gerileyerek Ocak ayında yüzde 131,9, Şubat ayında yüzde 124,9 ve Mart ayında yüzde 104,5 olmuştur.

V. Mali Piyasalarda Gelişmeler

1999 yılı Mart ayında rezerv para ve emisyon hacmi geçen yılın aynı dönemine göre sırasıyla yüzde 115 ve yüzde 128,1 oranında artış göstermiştir.

Söz konusu dönemde Merkez Bankasının ağırlıklı kullanım büyüklüğü olan Net Dış Varlıklar yüzde 59,5 oranında artış gösterirken, Net İç Varlıklar 711,4 trilyon TL tutarında azalmıştır.

1999 yılının Şubat ayında parasal büyüklükler geçen yılın aynı ayına göre reel olarak artış göstermiştir. Söz konusu dönemde M2 ve M2Y parasal büyüklükleri sırasıyla yüzde 112,9 ve yüzde 87,9 oranında artmıştır.

1999 yılı Şubat ayında yurtiçi net kredi hacmi, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 38,8 oranında artarak 11,7 katrilyon TL'ye yükselmiştir. Yurtiçi net kredi hacmi artış hızında Rusya krizinin başladığı Ağustos ayından bu yana bir yavaşlama gözlenmektedir. Nitekim, 1998 yılı Şubat ayında yüzde 47,9 olan Mevduat Bankaları yurtiçi kredi hacminin (tarımsal kredileri kapsamamaktadır) toplam mevduata (DTH+TL Mevduat) oranı 1999 yılı Şubat sonunda yüzde 47,3 olarak gerçekleşmiştir.

Merkez Bankası Mart ayında Bayram nedeniyle piyasaların likitide sıkışıklığına bağlı olarak API'den piyasaları fonlamak ihtiyacı duymuştur, nitekim Mart ayında API'den alacaklar kalemi 118,5 trilyon TL artarak 1,29 katrilyon TL'ye yükselmiştir.

1998 Yılı Aralık ayında yüzde 88,9 olan repo piyasasındaki basit faiz oranları 1999 yılının Ocak ayında yüzde 83,9, 1999 yılı Şubat ayında yüzde 77,2 olan bankalararası para piyasası gecelik ortalama faiz oranı da Mart ayında 76,1 olarak gerçekleşmiştir.

1999 yılının ilk ayında 2568 seviyesinde gerçekleşen İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Bileşik Endeksi, Mart ayında yüzde 47,4 oranında artış göstererek 4554 puan seviyesine çıkmıştır.

1999 yılı Mart ayı itibarıyla reel kur endeksi (1\$+1.5DM,1987=100) 1998 yıl sonu seviyesinin yüzde 0,9 oranında altında kalmıştır. Mart ayında reel kur endeksi 1998 yılı Mart ayındaki seviyesinin de yüzde 2,5 altında kalmıştır.

VI. Fiyat Gelişmeleri

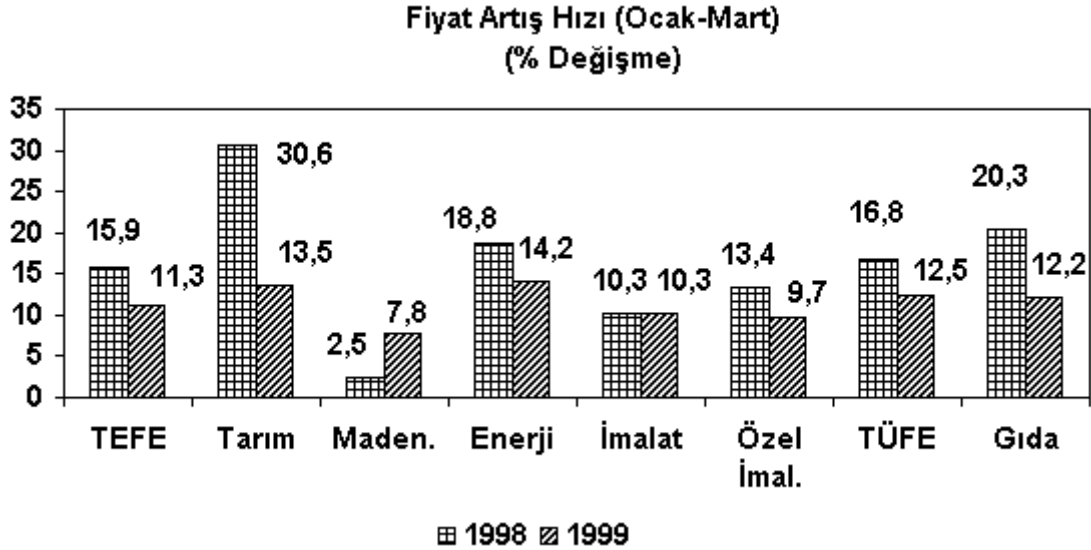
1999 yılı Mart ayında Toptan Eşya Fiyatları artış hızı geçen yılın aynı ayındaki seviyesinde kalarak yüzde 4 olmuştur. 1999 yılı Mart ayında imalat sanayi fiyat artış hızı geçen yılıki seviyesinin 1 puan üzerinde geerekleşirken, tarım fiyatları artış hızında yavaşlama gözlenmiştir.

Mart ayında tarım sektörü fiyat artış hızı geçen yılın aynı ayındaki yüzde 6,6 olan seviyesinden yüzde 4,4'e gerilerken imalat sanayi fiyat artış hızı yüzde 2,9'dan yüzde 3,9'a yükselmiştir. Sözkonusu ayda enerji ve madencilik sektörü fiyat artış hızları da sırasıyla yüzde 4,5 ve yüzde 1,3 olarak geerekleşmiştir.

Mart ayında kamu imalat sanayi fiyatları yüzde 6,4 oranında artış göstermiştir. Bu durum özellikle uluslararası piyasalarda ham petrol fiyatlarındaki yükselmenin etkisiyle petrol ürünleri alt sektöründe kaydedilen yüzde 12,2 oranındaki artıştan kaynaklanmıştır. 1998 yılı Mart ayında kamu kesimi imalat sanayi fiyat artış hızı yüzde 0,6 idi. Özel imalat sanayi fiyat artış hızı geçen yılın Mart ayındaki yüzde 3,8'lik seviyesinden bu yıl yüzde 3'e gerilemiştir.

1999 yılının Ocak-Mart dönemi itibariyle toptan eşya fiyat artış hızı geçen yılın aynı dönemindeki seviyesinin 4,6 puan altında kalarak yüzde 11,3 olarak geerekleşmiştir. Aynı dönemler itibariyle tarım fiyatları artış hızı yüzde 30,6'dan yüzde 13,5'e gerilerken imalat sanayi fiyatları artış hızı geçen yılıki seviyesini koruyarak yüzde 10,3 olmuştur. Ocak-Mart döneminde özel imalat sanayi fiyatları artış hızı ise yüzde 9,7'ye gerilemiştir. 1998 yılının aynı döneminde özel imalat sanayi fiyatları artış hızı yüzde 13,4 idi.

Bu gelişmeler sonucunda, 1998 yılı Mart ayı itibariyle yüzde 86 olan TEFE 12 aylık artış hızı, 1999 yılı Mart ayında yüzde 48,2'ye gerilemiştir. Aynı dönemler itibariyle fiyat artış hızı kamu kesiminde yüzde 79,4'den yüzde 45,9'a, özel kesimde ise yüzde 87,9'dan yüzde 48,9'a gerilemiştir.

1998 yılının Mart ayında yüzde 84,8 olan TEFE yıllık ortalama artış hızı, 1999 yılının Mart ayında yüzde 61,7 seviyesinde geerekleşmiştir. Mart ayı itibariyle yıllık ortalama artış hızı kamu kesiminde yüzde 49, özel kesimde ise yüzde 65,5 olmuştur.

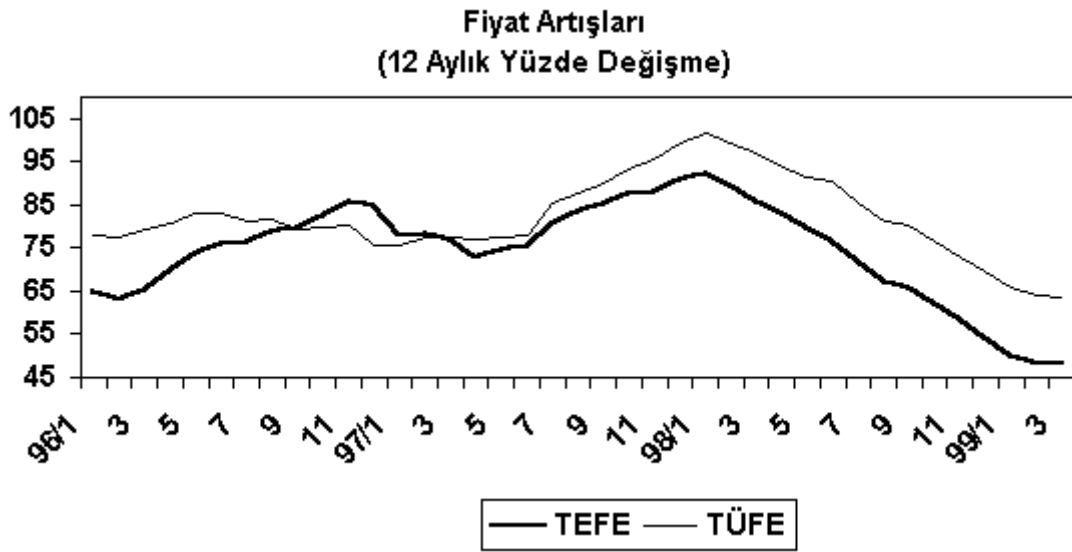
1999 yılının Mart ayında tüketici fiyatları artış hızı yüzde 4,1 olarak geerekleşmiştir. Tüketici fiyatları geçen yılın aynı ayında yüzde 4,3 oranında artmıştı. Mart ayı tüketici fiyat artış hızında gözlenen yavaşlamada konut ve ev eşyası alt grupları fiyat artış hızındaki yavaşlamalar ile giyim ve ayakkabı alt gruplarındaki fiyat

düşüşleri etkili olmuştur.

Ocak-Mart dönemi itibariyle tüketici fiyatları artış hızı geçen yılki yüzde 16,8 olan düzeyinden bu yıl yüzde 12,5'e gerilemiştir. Söz konusu dönemlerde gıda fiyatları artış hızı da 8,1 puan azalarak bu yıl yüzde 12,2'ye düşmüştür.

1998 yılının Mart ayında yüzde 97,2 olan tüketici fiyatları 12 aylık artış hızı, 1999 yılının aynı ayında yüzde 63,5'e gerilemiştir. 1999 yılı Mart ayı itibariyle 12 aylık fiyat artış hızları da gıda alt grubunda yüzde 49,8'e, giyim alt grubunda yüzde 62,8'e, ev eşyası alt grubunda yüzde 58,7'ye ve ulaştırma alt grubunda yüzde 54,9'a gerilerken, eğitim, sağlık ve konut alt gruplarında yüksek seviyesini korumuştur. Nitekim, aynı dönemde fiyat artış hızı eğitim grubunda yüzde 95, sağlık grubunda yüzde 91,6, konut ve kira grubunda ise yüzde 80,4 olmuştur.

1999 yılının Mart ayı itibariyle tüketici fiyatlarındaki yıllık ortalama artış hızı da yüzde 75,8 seviyesinde gerçekleşmiştir.

KRONOLOJİK EKONOMİK GELİŞMELER (MART 1999)

- 3 Mart:** TEFE, 1999 yılı Şubat ayında yüzde 3,4 oranında artarken, 12 aylık artış hızı yüzde 48,3 oldu. TÜFE ise Şubat ayında yüzde 3,2 artarken, 12 aylık artış hızı yüzde 63,9 seviyesinde gerçekleşti.
- 4 Mart:** Hazine'nin 167 gün vadeli bono ihalesinde toplam satış 77 trilyon lira oldu. İhalede yıllık bileşik faiz oranı yüzde 116,9 olarak belirlendi.
- 7 Mart:** Bakanlar Kurulu Kararı ile bazı eşyada Türk Gümrük Tarifesi ile Topluluk Ortak Gümrük Tarifesi arasında yapılması gereken % 15 oranındaki üçüncü gümrük vergisi uyumunun 1/1/1999 tarihinden itibaren gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.
- 9 Mart:** Hazine'nin 371 gün vadeli bono ihalesinde toplam satış 1.227 trilyon lira oldu. İhalede yıllık bileşik faiz oranı yüzde 100 olarak belirlendi.
- 13 Mart:** Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin stoklarında bulunan lif pamuğunun dünya fiyatlarından vadeli

ve faizsiz olarak satışı ve Birlikler aleyhine oluşan olumsuz farkın Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonu'ndan kasrşılanması kararlaştırılmıştır.

Hazine'nin 399 gün vadeli bono ihalesinde toplam satış 834 trilyon lira oldu. İhalede yıllık bileşik faiz oranı yüzde 108 olarak belirlendi.

16 Mart:

Hazine'nin 182 gün vadeli bono ihalesinde toplam satış 381 trilyon lira oldu. İhalede yıllık bileşik faiz oranı yüzde 110,4 olarak belirlendi.

Hazine'nin 420 gün vadeli bono ihalesinde toplam satış 560 trilyon lira oldu. İhalede yıllık bileşik faiz oranı yüzde 100,5 olarak belirlendi.

23 Mart:

Hazine'nin 730 gün vadeli bono ihalesinde toplam satış 70 trilyon lira oldu. İhalede yıllık bileşik faiz oranı yüzde 107,1 olarak belirlendi.

25 Mart: Zorunlu döviz ve efektif devir oranının yüzde sıfır olarak devamına karar verilmiştir.

27 Mart: Bankaların hesap durumu aranmayacak kredi işlemleri için limit 3 milyar 500 milyon liraya çıkarılmıştır.

1999 yılı tütün üretim, alım ve satımının desteklenmesi konusunda TEKEL görevlendirilmiştir.

1 Nisan:

1999 yılı 1 Nisan-30 haziran tarihleri arasında geçerli olmak üzere, otomotiv ve turizm sektöründeki durgunluğu gidermek amacıyla bazı önlemler alınmıştır.